

Mākslā galvenā vērtība ir emocionāls godīgums pret sevi. Saruna ar Purvīša balvas nominantu Ati Jākobsonu

Purvīša balvas otrā ceturkšņa nominantu vidū ir mākslinieks Atis Jākobsons par personalizstādi "Dark Matter" Mūkusalas Mākslas salonā.

LNMM 20. gadsimta otrās puses - 21. gadsimta kolekciju un zinātniskās izpētes nodaļas "Arsenāls" vadītāja un eksperte Elita Ansonē par šo izstādi saka šādi: "Jākobsons pievienojies tai mākslinieku strāvai, kurus saista Visuma pētījumi un kuri pēdējā desmitgadē pievēršas fizikas un mistikas krustpunktiem, vēloties atgādināt par to, ka šajā pasaulē ir vairāk nezināmā nekā zināmā. Māksliniekam izdevies radīt viengabalainu, iespaidīgu vizuālo tēlu, kas rosina kā intelektuālās, tā emocionālās maņas."

Savukārt eksperts Vilnis Vējš norāda, ka izstāde iezīmē mākslinieka oriģinālo raksturu un neaizvietojamu vietu Latvijas mūsdienu mākslā. Viņš arī uzsver, ka izstādē motīvi, arī atkārtoti, nekļūst vienmuļi, profesionālā un tehniskā kvalitāte nerada šaubas.

Arī eksperte un mākslas zinātniece Aiga Dzalbe mākslinieka veikumu vērtē pozitīvi un par izstādi saka: "Energētiska, fascinējoša izstāde, kurā formas perfekcija tikai vairo satura dziļumu, kā tas funkcionēja mākslā pirms izkopta akadēmisma. Tā kā darbu saturs ir kaut kas ārpus mūsu zināšanu apvāršņiem eksistējošs, atpazīstamo ģeometrisko un ainavisko formu kontrasts, ogle un mašīnēllas materialitāte, ūdens virsmas un dzīvnieka ādas pulsācijas kļūst par vārtiem uz tumsas zemi. Ata Jākobsona vienlaikus romantiski konceptuālā, sensuāli izsmalcinātā un vēsi abstraktā pieeja interesanti sasauca ar vairākām atšķirīgām mākslas vēsturē pieredzētām utopijām, to skaitā Maļeviča, Lisicka projektiem."

Uzklausot labos vārdus par izstādi, arī pats Atis Jākobsons bija gatavs pastāstīt par darba saturu un iedvesmu tā radīšanā.

Kā veidojās ideja par tumšo matēriju (Dark matter)?

Novērojot apkārt notiekošo un regulāri saskaroties ar informācijas pārblīvēto sociālo un virtuālo vidi, vēlējos radīt telpu, kas būtu brīva no šīs nebeidzamās "zināšanu" plūsmas. Nezināmā ir daudz vairāk par zināmo, kā to ir pierādījis nesenis NASA pētījums par tumšo matēriju. Izrādās, aptuveni 95% Visuma ir tumšā enerģija un tumšā matērija. Pārējais - viss uz Zemes un jebkas, ko zinātnieki ir novērojuši un pētījuši ar visiem to instrumentiem, visa "normālā" matērija aizņem mazāk nekā 5% kopējās Visuma telpas. Šis "nezināmais" un tā uztvere tad arī kļuva par manu galveno iedvesmas avotu.

Vai ir kāds konkrēts vēstījums, ko vēlaties ar šiem darbiem nodot skatītājam?

Pašam sev šie darbi ir kā meditācija, iespēja atslēgties no mazsvarīgā un iespēja pievērsties nozīmīgākiem procesiem.

Par Jūsu darbu izstādi ir teikts - izstāde iezīmē viņa oriģinālo rokrakstu, neaizvietojamu vietu Latvijas mūsdienu mākslā - kāds ir šis jūsu rokraksts?

Uz šo jautājumu man būs grūti atbildēt, jo tie nav mani vārdi.

Kas, Jūsaprāt, ir mākslas galvenā vērtība?

Mākslā kā iespējā attēlot pasauli un dzīvi tās vistīrākajā formā galvenā vērtība varētu būt emocionāls godīgums pret sevi.

Vai radošajās profesijās ir nepieciešama mūza, un vai Jums tāda ir?

Manuprāt, jebkura profesija var būt radoša, tikpat ļoti, kā radošās profesijas var būt neradošas. Atkarīgs no tā, kā tām pieiet. Ja ar vārdu "mūza" tiek izprasta iedvesma, tad man ir grūti iedomāties radīt bez iedvesmas. Tas varētu būt līdzīgi kā dzīvot bez mīlestības.

Vai moderno tehnoloģiju laikmetā mākslai ir nākotne? Kāda, Jūsaprāt, tā ir? Vai pasaules pieredze rāda, ka tehnoloģijas aizvien vairāk iet roku rokā ar mākslu?

Tehnoloģijām attīstoties, tās vienmēr ir kļuvušas par mākslas sastāvdaļu, neskatoties uz to, par kuru gadsimtu ir runa. Māksla nav atkarīga no tehnoloģiju attīstības, varbūt apdraudētāks ir arvien pieaugošajā patērētājkultūrā un tās piedāvātajās izklaides iespējās slīkstošais skatītājs.

Kas ir nozīmīgākais novērtējums, kad saprotat, ka darbs ir izdevies un par to ir gandarījums?

Tas moments, kad ir izdevies attēlot konkrēto ideju - sajūtu maksimāli tuvu iecerētajam, bet vēl lielāks gandarījums ir, kad darba procesā darbs pārsteidz un iemāca ko jaunu.

Cik nozīmīgi ir apbalvojumi mākslinieka dzīvē?

Mākslinieka ego droši vien tā ir lielākā laime. Atbrīvošanās no ego tomēr būtu nozīmīgāks notikums.

Vai mākslas baudītājam ir būtiski saprast to, kādu domu mākslinieks darbā ielicis, vai katram pašam var veidoties sava ilūzija?

Cerams, ka katram pašam veidojas sava ilūzija, citādāk no mākslas nebūtu liela jēga.